

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Таврійський державний агротехнологічний університет

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор університету д.т.н., професор

С.В. Кюрчев

2023 р.

**ПРОГРАМА
РОЗВИТКУ І ФУНКЦІОНУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
В ТДАТУ НА 2023-2030 РОКИ**

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО
на засіданні Науково-методичної ради
Протокол №2 від 21 вересня 2023 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні Вченої ради
Протокол №3 від 31 жовтня 2023 р.

Запоріжжя, 2023

I. СКЛАД ПРОБЛЕМИ ТА ОБҐРУНТУВАННЯ НЕОБХІДНОСТІ ЇЇ РОЗВ'ЯЗАННЯ ШЛЯХОМ РОЗРОБЛЕННЯ І ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ

Програма розвитку та функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя в Таврійському державному агротехнологічному університеті імені Дмитра Моторного на 2022–2030 роки (далі – Програма) розроблена відповідно до статей 10, 11, 53 Конституції України, Закону України “Про забезпечення функціонування української мови як державної”, Указу Президента України від 31 травня 2018 року № 156/2018 “Про невідкладні заходи щодо зміцнення державного статусу української мови та сприяння створенню єдиного культурного простору України”, розпоряджень Кабінету Міністрів України від 17 липня 2019 року № 596-р “Про схвалення Стратегії популяризації української мови до 2030 року “Сильна мова – успішна держава” (зі змінами), від 16 грудня 2020 року № 1585-р “Про затвердження плану заходів з реалізації першого етапу (до 2022 року) Стратегії популяризації української мови до 2030 року “Сильна мова – успішна держава” (зі змінами), від 19 травня 2021 року № 474-р “Про схвалення Концепції Державної цільової національно-культурної програми забезпечення всебічного розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на період до 2030 року”, Європейської культурної конвенції 1954 року.

Передумовою створення Програми є основні засади конституційного ладу (норми першого розділу (Загальні засади) Конституції України), що передбачають підтримку розвитку української мови, культури, історичної свідомості української нації. Відповідно до ст. 10 Конституції України держава забезпечує всебічний розвиток і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України та відповідно до ст. 11 Конституції держава сприяє консолідації та розвиткові української нації, її історичної свідомості, традицій і культури.

Водночас, сучасний стан реалізації зазначених функцій держави, пов'язаних із конституційними та іншими законодавчими засадами розвитку української мови, культури, історичної свідомості робить дедалі актуальнішим залучення ЗВО до всебічного виконання зазначених вище засад Основного Закону України. Питання про державний статус української мови, збереження української культури та історичної свідомості української нації в умовах сучасного глобалізованого світу, зовнішніх загроз та втручання в інформаційну безпеку України, незалежний гуманітарний простір України стає також і питанням національної безпеки та національного суверенітету України.

Отже, необхідно докласти зусиль для розширення меж функціонування української мови, забезпечення її всебічного розвитку як консолідуючої сили громадянського суспільства. Послідовне вирішення мовних питань, зміцнення державного статусу української мови стимулюють процес побудови заможної та демократичної держави.

II. МЕТА ПРОГРАМИ

Мета Програми – створення оптимальних умов для реалізації конституційних гарантій на вільне функціонування української мови; розширення сфери вживання державної мови, виховання любові, поваги, шанобливого ставлення до неї; визначення стратегічних пріоритетів та орієнтирів у подоланні деформацій національного мовно-культурного та мовно-інформаційного простору; забезпечення мовних прав громадян та єдності України; дотримання норм законів України щодо забезпечення культурно-мовних прав громадян.

III. ПРІОРИТЕТНІ ЗАВДАННЯ ДОСЯГНЕННЯ МЕТИ ПРОГРАМИ

Основними завданнями Програми є:

- подальше утворення статусу української мови як державної;
- усебічний розвиток і розширення функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя;
- визначення та здійснення заходів для стимулювання глибокого вивчення української мови;
- розширення словникової бази, створення і видання нової літератури, навчальних підручників українською мовою, у тому числі їх електронних варіантів;
- поліпшення якості українського мовлення;
- стимулювання читацьких інтересів населення, зацікавлення його класичним та сучасним українським мистецтвом.

IV. ОБҐРУНТУВАННЯ ШЛЯХІВ І ЗАСОБІВ РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРОБЛЕМИ

Мету Програми передбачається досягти шляхом:

- зміцнення державного статусу української мови, вироблення дієвого механізму її захисту, розвитку та популяризації;
- забезпечення дотримання науково-педагогічними працівниками, співробітниками Університету вимог закону щодо обов'язковості використання державної мови під час виконання своїх посадових обов'язків, недопущення її дискримінації;
- мотивування здобувачів вищої освіти до вивчення, навчання та спілкування українською мовою, запровадження та реалізації відповідних проєктів;
- розроблення та відкриття мережі курсів з вивчення української мови (у тому числі дистанційних та онлайн-курсів) для різних категорій осіб, у тому числі на безоплатній основі, здійснення інших заходів щодо сприяння опануванню державної мови;
- покращення якості викладання державної мови в Університеті, сприяння вивченню української мови;

- сприяння створенню інформаційної, у тому числі медійної, україномовної продукції;
- популяризація освітніх відкритих онлайн-курсів з української мови, літератури, історії та культури;
- створення умов для підвищення обізнаності викладачів та здобувачів про порядок застосування норм законодавства про державну мову у відповідних сферах, забезпечення реалізації громадянами права на одержання інформації та послуг українською мовою, у тому числі через засоби масової інформації, рекламу, розширення україномовного інформаційного простору в межах країни та за кордоном.

V. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Виконання Програми забезпечить:

- практичну реалізацію у ТДАТУ статті 10 Конституції України щодо всебічного розвитку і функціонування української мови в усіх сферах діяльності;
- забезпечення процесу формування українськомовного контенту онлайн-ресурсів Університету та громади;
- стимулювання вивчення української мови здобувачами вищої освіти та іншими громадянами України в регіоні;
- створення умов для викладання всіх дисциплін українською мовою;
- поліпшення навчально-методичного забезпечення процесу навчання державної мови;
- випуск видань українською мовою;
- формування мовної та комунікативної компетентностей жителів регіону шляхом долучення до вивчення національної історії та культури.

VI. СТРОКИ ТА ЕТАПИ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ

Виконання заходів Програми здійснюється протягом 2023–2030 років. Програма реалізовується в II етапи: I етап 2022–2024 роки, II етап – 2025–2030 роки.

Контроль за виконанням здійснюють ректор ТДАТУ та уповноважений із захисту державної мови в ТДАТУ.

VII. ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ І ЗАХОДІВ ПРОГРАМИ

Перелік завдань і заходів Програми наведено в додатку 1.

VIII. РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОГРАМИ

Фінансування Програми здійснюється відповідно до законодавства України за рахунок коштів державного (з урахуванням реальних можливостей та в межах наявних фінансових ресурсів, передбачених на відповідний рік), спецфонду, а також інших джерел, не заборонених чинним законодавством.